

OFFICIA
B. MARIÆ VIRGINIS IN SABBATO

18

★ Sancta Maria Mater Dei	589
★ Sancta Maria Regina Virginum	597
★ Sancta Maria Mater Gratiæ	605
★ Sancta Maria Mater Misericordiæ	614
★ Sancta Maria Regina Apostolorum	621

Pro celebratione memoriæ ad libitum B. Mariæ Virginis in sabbato, iuxta primævam Ordinis traditionem, præter Officium quod in Liturgia Horarum invenitur (III, 1362; IV, 1346) adhiberi potest unum aliumve ex sequentibus schematibus cum elementis propriis, congrua quidem discretione servata.

Diversa hæc schemata peculiaribus titulis ornantur, quin ex eo aliquis illius notæ character ipsis tribuatur, nisi simplex quædam connotatio, practicitatis causa.

I

[SANCTA MARIA MATER DEI]

Ad Invitatorium

Ant. Memóriam Dei Genetrícis celebrántes, Chri-
stum eius Fílium adorémus Dóminum.

Vel: Christum natum ex Vírgine, veníte, adorémus.

Psalmus invitatorius, ut in Ordinario.

Ad Officium lectionis

HYMNUS

Iubilémus in hac die
quam Reginæ cæli piæ
dicávit Ecclésia.

Hæc est dies in qua sua
vota tibi, Virgo, tua
reddit hæc família.

Dies olim benedicta,
dies quoque sancta dicta
fuit ista séptima.

Benedicta quam dicáris
scimus, Virgo singuláris,
et quam sis sanctíssima.

In hac die dum despérat
grex pusillus qui tunc erat
fidem tenet firmius.

In hac die suspirantes
teque pie deprecantes
obáudis frequéntius.

Tu de pœnis nos edúcis,
Mediátrix, et addúcis
ad supérna gáudia.

Tu nos purgas a peccátis
et in Christo renovátis
præstas nobis præmia.

Venerémur ergo, fratres,
ut sanxérunt sancti patres,
hac in die Vírginem.

Exorántes ut condúcat
nos hic, tandem et perdúcat
ad illam dulcédinem.

Vel hymnus Quem terra, pontus, áethera, ut in Liturgia Horarum (III, 1342; IV, 1326).

Antiphonæ, psalmi, versus et lectio prior cum suo responsorio, de sabbato currente.

LECTIO ALTERA [**]

Ex Orationibus sanctæ Catharínæ Senénsis vírginis
(Oratio XI, in die Annuntiationis 1379: ed. G. Cavallini,
Roma 1978, pp. 119-123)

In María seminatum fuit Verbum Dei

O María, María templum Trinitatis! O María portatrix ignis, María administrátrix misericórdiæ, María germinátrix fructus; María redémptrix humani géneris, ex eo quia, carne tua patiente in Christo, redéemptus est mundus: Christus redémit sua passióne, tu mentis et corporis dolore.

O María mare pacíficum, o María donátrix pacis, María terra fructífera. María, tu es planta nova de qua habémus florem odoríferum, Verbum videlicet unigénitum Filium Dei; in te enim terra fructífera seminatum fuit hoc Verbum. Tu es terra, tu es planta. O María currus ignis, tu vestisti ignem absconditum et velatum sub cínere tuo, qui cinis est nostra humánitas.

O María vas humilitatis, in quo vase viget et ardet lumen veræ cognitiónis, quo lúmine levásti te

supra te, et ideo placuisti æterno Patri et ipse te ráput et traxit ad se amore præcipuo diligendo te. Ipso lúmine et igne tuæ caritatis ac óleo tuæ humilitatis traxisti tu et inclinasti humilitatem ipsius ad veniéndum in te, licet motus et tractus iam esset ad veniéndum ab ardentissimo igne caritatis suæ.

O María, quia habuisti istud lumen, ideo non fuisti stulta sed prudens, unde ex prudéntia voluisti investigare ab Angelo quómodo esset possibile quod tibi nuntiábat. Nonne sciébas tu hoc esse possibile omnipotentiæ divinæ? Absque ulla dubitatióne credebas. Quare ergo dicébas *quóniam virum non cognóscō?* Certe non ideo hoc dicébas quia defíceres in fide, sed propter humilitatem tuam profúndam hoc dixisti, qua considerábas indignitatem tuam; licet non dubitáres hoc possibile esse Deo. O María, fuisti conturbáta in sermóne angélico propter timórem? Non vidétur, aspiciéndo in lúmine Dei, quod timóre fúeris conturbáta, licet actum admiratiónis et cuiúsdam conturbatiónis osténderis. Quid ergo admiráris? Certe magnam bonitatem Dei quam vi-débas, et stupébas considerando te ipsam et quam indíigna eras ad tantam grátiam recipiéndam; in consideratióne ergo própriæ indignitatis et infirmitatis et in consideratióne magnæ et ineffabilis divinæ gratiæ super infusióne admiráta stupébas. Sic ergo dum prudénter intérrogas osténdis profúndam humilitatem tuam; nec, ut dictum est, habuisti timórem, sed admiratiómem de bonitaté immensa Dei ex consideratióne parvitatis, immo quasi nichilitatis virtutis tuæ.

Tu hódie, o María, facta es liber in quo descripta est régula nostræ. In te enim hódie descripta est sapiéntia Patris æterni, in te hódie osténditur dignitas fortitudo et libertas hóminis. Osténditur dico hódie dignitas hóminis quia si aspicio te, o María, vídeo quod manus Spíritus Sancti descripsit hódie in te totam Trinitatem, formando in te Verbum in-

carnátum unigénitum Dei Fílium: descripsit enim in te sapiéntiam Patris, quæ est ipsum unigénitum Dei Verbum; descripsit étiam poténtiam ipsius Patris, quia potens fuit illud fácer; et descripsit cleméntiam ipsiusmet Spíritus Sancti, quia sola grátia et cleméntia divína perféctum fuit tantum mystérium.

RESPONSORIUM

Cf. Lc 1, 48

R. Congratulámini mihi omnes, qui dilígitis Dóminum: quia cum essem párvula, plácui Altíssimo,
* Et de meis viscéribus génui Deum et hóminem.

V. Beátam me dicent omnes generatiónes, quia ancíllam húmilem respéxit Deus. * Et de meis viscéribus.

Vel alia:

Ex Expositiōne beáti Humbérti de Romans presbýteri in Constitutiōnes Fratrum Prædicatórum

(*Opera de vita regulari*, ed. J.-J. Berthier, vol. II,
Romæ 1889, pp. 72-73; 70-71)

*Quare sabbatum attribuatur Beatæ Virgini
et plura servitia spiritualia faciat ei Ordo noster*

Expedit non ignoráre quare illi qui devótí sunt beatæ Vírgini plus ipsam honórant in sábbato quam ália die. Attendéndum ígitur quod in die sábbati dícitur Dóminus quievísse: item, in ipsa tamquam in tabernáculo suo requiévit. Concórdant ergo sábbatum et Virgo, quia sábbatum est tempus, et ipsa est locus requiéti Dómini. Item, in sábbato complé-tum est opus creátionis, sive natúræ: in ipsa vero complé-tum est opus recreátionis, sive grátiæ. Bernárdus: « In te et per te, Benigníssima, manus Condítoris quidquid creáverat recreávit: concórdant ergo ipsa et sábbatum in huiúsmodi completiōne ». Dies sábbati fuit benedicta super álias dies, unde Génesis: *Benedixit Deus diéi séptimo*: item ipsa est benedicta super omnes muliéres.

Dies sábbati fuit sánctior áliis, unde et in eódem: *et sanctificávit illum.* Et ipsa est sánctior univérsis. Quare decens est ut benedícta super álias et sánctior ómnibus in die benedícta et in die sanctióri speciálius honorétur. Item, sicut sábbati dies est médius inter diem vénéris quæ est poenális, et diem domínicam quæ est dies gáudii, nec quis potest transíre de illa die poenáli ad diem gáudii, nisi per sábbati diem; ita nec de poenis huius mundi ad gáudia cæli potest áliquis transíre, nisi per ipsam Mediatriçem mundi. Item, sicut dicunt sancti, áliis deficiéntibus in die sábbati, stetit in ea fides. Item, in die sábbati reperítur plúries fecisse mirácula et subvenísse homínibus.

Tunc étiam in Offício ecclésiæ cantátur quædam sequéntia de ea própria pro sábbato « *Iubilémus in hac die* », in qua tangúntur prædícæ ratíones quare sábbatum eídem speciálius attribuátrur.

Ipsi autem beátæ Vírgini facit Ordo plura servitia spirituália, supra multos álios Ordines.

Primum est quod incessánter per offícium prædicatiónis laudat, benedícit, prædicat eius Fílium et ipsam. Secúndum est quod Offícium quotidiánum ab ipsa ínchoat et in ipsa téminat, unde Completórium eius último dícitur. Item, in hoc quod facit speciálem processiórem quotídie in eius honórem post Completórium. Item, in hoc quod in intróitu Missæ et in eius Nóminis pronuntiatióne facit ei speciálem reveréntiam genuflexiónum et inclinatiónum. Item, in hoc quod Offícium eius quotidiánum semper et ubique dicit stando, cum ad áliud Offícium aliquán-do sédeant fratres.

Item, in hoc quod in professióne quílibet de Ordine facit ei speciálem professiónen et obœdiéntiam, cum dícitur: « fácio professiónen, et promítto obœdiéntiam Deo et B. Maríæ », quod non invenítur in áliis Ordínibus. Item, in hoc quod in sábbatis totum Offícium in ecclésia fit de ea, nisi in cásibus

rationabílibus. Item, in hoc quod cum de ea cantá-
tur áliquid in ecclésia, fratres cantant devótius et
sollémnius, sicut patet in antíphonis quotidiánæ
processiónis, et in commemoratióibus quæ fiunt
de ea.

Sed honéstas et devótio, quam ad B. Vírginem
habére debémus, requírit quod plus faciámus quam
constitútio dicat. Ipsa enim fuit magnum adiutórium
initiándi Ordinem et sperátur quod ducet ad finem
bonum.

RESPONSORIUM

R. Virgo parens Christi, paritúra Æcum genuísti;
fúlgida stella maris, nos prótege, nos tueáris. * Dum
paris et gaudes, cantant cæli ágmina laudes.

V. Intercéde pia pro nobis Virgo María. * Dum
paris.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

Ad Laudes matutinas

HYMNUS

O gloriósa Dómina,
excélsa supra sídera,
qui te creávit próvide
lactásti sacro úbere.

Quod Heva tristis abstulit
tu reddis almo gérmine,
intrent ut astra flébiles,
cæli fenéstra facta es.

Tu Regis alti iánua
et porta lucis fúlgida,
vitam datam per Vírginem,
gentes redémpτæ, pláudite.

María, mater grátiæ,
mater misericórdiæ,
tu nos ab hoste prótege,
et hora mortis súscipe.

Glória tibi, Dómine,
qui natus es de Vírgine,
cum Patre et Sancto Spíritu
in sempitérna sácula.

PSALMODIA

Ant. 1 María Virgo semper lætáre, quæ meruísti Christum portáre, cæli et terræ condítórem, quia de tuo útero protulísti mundi salvatórem.

Hæ antiphonæ propriæ ad libitum adhiberi possunt cum psalmodia de sabbato.

Ant. 2 Quia respéxit humilitátem ancíllæ suæ: ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes generatiónes.

Ant. 3 Beáta es María, quæ credidísti: perficién-
tur in te quæ dicta sunt tibi a Dómino, allelúia.

LECTIO BREVIS

Ap 12, 3a. 4cd. 5-6a

Visum est áliud signum in cælo: ecce draco stetit ante mulíerem, quæ erat paritúra, ut, cum peperísset, fílium eius devoráret. Et péperit fílium, másculum, qui rectúrus est omnes gentes in virga férrea; et raptus est fílius eius ad Deum et ad thronum eius. Et múlier fugit in desértum, ubi habet locum parátum a Deo.

RESPONSORIUM BREVE

R. Sancta Dei Génetrix, * Virgo semper María. Sancta.

V. Intercéde pro nobis ad Dóminum Deum no-
strum. * Virgo. Glória Patri. Sancta.

Vel alia:

Is 7, 14-15

Ecce, virgo concípiet et páriet fílium et vocábit nomen eius Emmánuel; butýrum et mel cómedet, ut ipse sciat reprobáre malum et elígere bonum.

RESPONSORIUM BREVE

R. Verbum caro factum est, * Et habitávit in nobis. Verbum.

V. Hoc erat in princípio apud Deum. * Et habítavít. Glória Patri. Verbum.

Ad Benedictus, ant. Spíritus Sanctus in te descéndet, María: ne tímeas, habébis in útero Fílium Dei, allelúa.

Vel: O gloriósa Dei Génetrix, Virgo semper María, quæ Dóminum ómnium meruísti portáre, et Regem Angelórum sola Virgo lactáre; nostri, quæsumus, pia memoráre, et pro nobis Christum deprecáre, ut tuis fulti patrocínii ad cælestia regna mereámur perveníre.

PRECES

Deum Patrem nostrum, qui exáudit omnes quæréntes Illum, orémus et cum fidúcia implorémus dicéntes: *Kýrie, éléison.*

Pater misericordiárum, grátias tibi reférimus quod nobis Mariám matrem et exémplum dedísti,
— per eius intercessiónem corda nostra sanctifica.
Qui Mariám tuo inténtam reddidísti Verbo et ancíllam tuam fidélem effecísti,
— per eius intercessiónem Fílli tui servos ac discípulos nos éffice.

Qui Spíritum tuum misísti, ut María Iesum Fílium tuum concíperet,
— per eius intercessiónem fructus Sancti Spíritus nobis concéde.

Qui Mariám iuxta crucem stantem roborásti et in die Resurrectiónis Fílli tui repléstī lætitia,
— per eius intercessiónem tribulatiónes súbleva nostraras spemque nostram érige.

Pater noster, etc.

Oratio

Deus, qui de beátæ Maríæ Vírginis útero Verbum tuum, Angelo nuntiánte, carnem suscípere voluísti, præsta supplícibus tuis ut, qui vere eam Dei Genetícem crédimus, eius apud te intercessiónibus adiu-vémur. Per Dóminum.

Vel:

Deus, qui beatíssimæ Vírginis Maríæ singulári patrocínio Ordinem Prædicatórum ad animárum sa-lútem instítui, eiúsque perpétuis benefíciis cumulári voluísti, præsta supplícibus tuis ut, cuius hódie commemorationem cólimus, illíus protécti auxíliis ad cælestem glóriam perducámur. Per Dóminum.

II

[SANCTA MARIA REGINA VIRGINUM]

Ad Invitatorium

Ant. Salvatórem mundi ex Vírgine natum, veníte, adorémus.

Vel: Memóriam beátæ Maríæ Vírginis celebrántes, iubilémus Deo.

Psalmus invitatorius, ut in Ordinario.

Ad Officium lectionis

HYMNUS

Hymnus O Virgo mater, fília, ut infra, 602 *vel sequens:*

Ave, Virgo gratiósa,
Virgo mater gloriósa,
mater regis gloriæ.

Ave, fulgens margaríta,
per quam venit mundi vita,
Christus sol iustítiæ.

O olíva fructífera,
tu pietatis víscera
nulli claudis hóminum.

Nos éxsules létíficas,
ut vitis dum fructífcas
Salvatórem Dóminum.

Ave, Virgo mater Dei,
o supérne sol diéi
et mundi noctis luna.

Cleméntior præ céteris,
succúrre nobis míseris
mortálium spes una.

Tecum Angeli beáti
sint nobíscum sociáti
in dulci concínitu.

Omnes ergo iubilémus
gloriámque Patri demus
cum Fílio ac Spíritu.

Antiphonæ, psalmi, versus et lectio prior cum suo responsoorio, de sabbato currente.

LECTIO ALTERA [**]

Ex Tractátu de natúra boni sancti Albérti Magni epíscopi

(Cap. 141-143: ed. E. Filthaut, Monasterii Westphalorum 1974, pp. 57-58)

*Verbum Patris virginitatem matris auxit,
non minoravit*

Stella matutína dícitur Beáta Virgo, quia mane grátiæ in ipsa est exórtum, et est *in médio nébulæ*, quæ in mane oríri solet. Nébula triplex, quam díssipat Beáta Virgo, scílicet peccáti, tristítiæ et erróris. Primam díssipat intercedéndo pro peccatóribus, se-cúndam autem infundéndo consolatióñem míseris, tértiam per apertióñem veritáti. Lucet *ut luna plena*,

quæ non diminúitur in lúmine, sed crescit et stat contínue diffúndens lumen grátiæ ómnibus qui sunt *in tenebris et in umbra mortis*. Et quasi sol refúlgens et diffúndens calórem pietátis et liquéscens in bonitáte ad ómnium rationabílum creaturárum reformatiónem. Sed hoc parum est ad laudem ipsíus, immo *ipsa est speciósior sole et super omnem dispositióne stellárum luci comparáta invenítur prior*. *Luci enim succédit nox, Mariam autem, stellam maris, non vincit malitia.*

Tantum tamen lúminis hæc stella étiam in obscúro minístrat, ut vétula quandóque inspíciat, quod litterátus non capit, quia captiváre intelléctum et ad obséquium Dei inclináre mentem contémnit. Et hoc figurátur ubi ásina prophétam reprehéndit, quod ipsa et non ipse ángelum Dei et voluntátem Dei cognóvit (Num 22, 28-35). Sic adhuc secúndum Petri senténtiam Deus per subiugále et mutum ánimál árguit prophétæ insipiéntiam, quando vidélicet vulgáris homo sub iugo Christi sérviens, mutus in oratióne rhetóricis et ártium sagacitáte polítis, árguit exémplo et verbo doctóres, qui fastígio sciéntiæ tam sublíma cæli quam profunda abýssi rimári novérunt.

Est item stella, quia « sicut sidus rádium, profert Virgo Fílium pari forma. Neque sidus rádio neque Mater Fílio fit corrúpta ». Tantum enim distat inter stellárum et terréstrium genitúras, ut terréstria pariéndo corrumpántur, cælestia vero non. Quotquot enim rádii ex stella éxeant, nec stella corrúmpitur nec in lúmine sentítur diminúta. Sic verbum patris, rádius *ætérnæ lucis et candor et spéculum sine mácula* claritáris patris, fecunditaté matri áttulit, sed non abstulit virginitaté, lumen dignitáris auxit, non minorávit. Nimírum *apud Deum non erit impossibile omne verbum*. Qui enim undas maris calcávit non demérsò corpore et de monuménto exívit non irrúpto signáculo lápidis, qui ab Angelo, non a Dó-

mino légitur revolútus, et ad discípulos clausis óstiis introívit, pótuit et de vírgine matre nasci non irrúptis claustris virgínei pudóris. Sic stella dicta Virgo Beáta orta est ex Iacob, quia ut rosa de spinárum radíce et stípite exóritur, sic ipsa de Synagógæ pópulo spinóso nativitátis accépit propagatióнем.

Vel dicámus, quod nos sumus spinétum et nos peccáti spina sumus cruentáti, sed ipsa spinæ néscia, sed sicut spina rosam, sic nos ex nostra natúra prodúximus Maríam. Et ídeo dícitur: *Sicut lílum inter spinas, sic amíca mea inter fílias.* Lílum dícitur, non quod rosa non sit, sed ut cumuláta virtus eius intellegátur. Est enim in ea rosa patiéntiæ in punctúra spinárum et lílum castitátis púllulans in agro nostræ natúræ, qui non nisi cicútas et urticas illecebrósæ concupiscéntiæ proférre consuéverat. Per hanc autem stellam virga de Israel consurréxit, hoc est potéstas et impérium Christi: *Egrediétur virga de radice Iesse, et flos de radice eius ascéndet.* De Iesse enim exórtus est Dóminus secúndum carnem, de incéndio autem spíritus nihilóminus potestatíve, non generatíve ortus est. De potestáte enim Spíritus Sancti natus est et non de substántia ipsíus, quia Iesse incéndium interpretátur.

RESPONSORIUM

Cf. Ap 12, 1; Is 61, 10

R. Signum magnum appáruit in cælo: Múlier amícta sole, et luna sub pédibus eius: * Et in cápite eius coróna stellárum duódecim.

V. Induit eam Dóminus vestiméntis salútis, induménto iustítiae, et quasi sponsam ornávit eam monílibus suis. * Et in cápite eius.

Vel alia:

Ex Horológio Sapiéntiæ beáti Henríci Seuze presbýteri

(Lib. 1, 16: ed. Richstätter, Torino 1929, pp. 161. 164-165)

Tu mater mea, tu spes et solatium vitæ meæ

Eia corda univérsa Deum pura mente amántia, perpéndite nunc, quóniam simíliter nobis áccidit, cum sole amícta Virgo fecúnda, cæli regína præelécta ut sol fines cordis nostri ingréditur, et memória eius méntibus nostris rutilántius infúnditur, absque nu-be. Contínuo namque durítia omnis ad tantæ lucis immensitatē resolvitur. Fugántur ténebræ; lumen novum exóritur, et gaudiórum nobis matéria im-ménsa cumulátur. Tibi ergo, o spes nostra, gáudium et lætitia cordis nostri, peccatóres míseri in vocem salutatiónis prorúmpimus, teque ex íntimo cordis cum gémitu et lácrimis et devóta cordis genuflexióne affectuosíssime matrem grátiae salutámus. Gaudent púeri ad sónitum órgani, et ad lætos rumóres corda exhilarántur univérsa. Sic ad tuam quoque suavíssimam memóriam totus áestuo divíni amórvis incén-dio, te laudáre cúpiens, quam laudat orbis terræ et plenitúdo eius, cæli cælórum et omnis virtus eórum.

Omnis quippe creatúræ bónitas ad tuam cōpa-ráta dignitatē sic est, quasi noctilúcæ splendor exíguus ad solis claritatē imménsam. Te namque divína sapiéntia tam excellénter sua grátia decorávit et bonitatē tam multiplíciter investívit, ut sua incom-prehensíbilis in te relúcens sapiéntia, desiderabílio-nis ex tua refulgéntia reddátur.

O thesáurus pretiósus miserórum! En cum sum-mum regem peccándo perdídimus, cum offéndimus ángelos, cum étiam nobismetípsis graves sumus, et omníno nescímus, quid ágere debeámus: hoc solum restat míseris, ut óculos cordis et cörperis ad te levémus, consílium quæréntes, peténtes auxílium. O exsultatió cordis mei, única spes et gáudium vitæ meæ, tu scis, quóties amáro ánimo, corde turbáto, fácie lacrimósa, cum Deum offénderam et me filium gehénnæ futúrum aestimábam, cum inimícis úndique vallátus fúeram: óculos ad te, piíssima Virgo, levávi, et tuo adiutorio, Virgo beáta, evási perícula cuncta.

Gáudeant álli de sua innocéntia, álli læténtur de meritórum suórum cópia, álli de Dei misericórdia immediáte exsúltent: Tu mater mea, tu spes et solátium únicum vitæ meæ! Cum totus de Deo et de meípso despéro, in te cogitándo, te commemorándo, quasi de profundíssimis ténebris revivíscit spíritus meus. Tu es gloriátk mea, salus, honor et vita mea.

RESPONSORIUM**Lc 1, 48-49. 46-47**

R. Beátam me dicent omnes generatiónes: quia fecit mihi Dóminus magna * Qui potens est, et sanctum nomen eius.

V. Magníficat ánima mea Dóminum: et exsultávit spíritus meus in Deo salutári meo. * Qui potens.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

HYMNUS**Ad Laudes matutinas**

O Virgo mater, fília
tui beáta Fílii,
sublímis et humíllima
præ creatúris ómnibus,
Divíni tu consílii
fixus ab ævo términus,
tu decus et fastígium
natúræ nostræ máximum:
Quam sic prompsísti nóbilem,
ut summus eius cónditor
in ipsa per te fieret
arte miránda cónditus.

In útero virgíneo
amor revíxit ígneus,
cuius calóre gérminant
flores in terra cælici.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
qui veste te mirábili
circumdedérunt grátiæ.

PSALMODIA

Ant. 1 Virgo verbo concépit, virgo permánsit, virgo péperit Regem ómnium regum.

Hæ antiphonæ propriæ ad libitum adhiberi possunt cum psalmodia de sabbato.

Ant. 2 Post partum Virgo invioláta permansísti; Dei Génetrix, intercéde pro nobis.

Ant. 3 María virgo, semper lætáre, quæ meruísti Christum portáre Salvatórem.

LECTIO BREVIS**Iudt 13, 14. 18-19**

Dixit Iudith: « Laudáte Dóminum nostrum, laudáte, quia non abstulit misericórdiam suam a domo Israel, sed contéruit inimícos nostros per manum meam ». Et dixit ad eam Ozías: « Benedícta tu es, filia, a Deo excélsō præ ómnibus muliéribus, quæ sunt super terram. Et benedíctus Dóminus, Deus noster, qui creávit cælum et terram, qui diréxit te in vulnus cápitis príncipis inimicórum nostrórum. Quóniam non discédet laus tua a corde hóminum memorántium virtútis Dei usque in sempitérnum ».

RESPONSORIUM BREVE

R. Benedícta tu inter mulíeres, * Et benedíctus fructus ventris tui. Benedícta tu.

V. Beáta quæ credidísti, quóniam perficiéntur ea quæ dicta sunt tibi a Dómino. * Et benedíctus fructus ventris tui. Glória Patri. Benedícta tu.

Vel alia:**Ap 21, 9-11**

Venit unus de septem Angelis habéntibus septem phíalias, plenas septem plagis novíssimis, et locútus est mecum dicens: « Veni, osténdam tibi sponsam uxórem Agni ». Et sústulit me in spíritu super mon-

tem magnum et altum et osténdit mihi civitátem sanctam Ierúsalem descendéntem de cælo a Deo, habéntem claritátem Dei; lumen eius símile lápidi pretiosíssimo, tamquam lápidi iáspidi, in modum crystálli.

RESPONSORIUM BREVE

R. Post partum, Virgo, * Invioláta permansísti.
Post partum.

V. Dei Génetrix, intercéde pro nobis. * Invioláta.
Glória Patri. Post partum.

Ad Benedictus, ant. O Virgo vírginum, quómodo fiet istud? Quia nec primam símilem visa es, nec habére sequéntem. Fíliæ Ierúsalem, quid me admirámini? Divínū est mystériū quod cérnitis.

Vel: Virgo prudentíssima, quo progréderis quasi auróra valde rútilans? Fília Sion, tota formósa et suávis es, pulchra ut luna, électa ut sol.

PRECES

Ad beátam Vírginem Maríam, Salvatóris nostri Dei matrem, cum fidúcia accedámus et supplíciter illi dicámus: *In te Matrem confidimus.*

Sancta Dei Génetrix sit nobis auxiliátrix.

Nos cum prole pia benedícat Virgo María.

Ab hoste malíngno erípiat nos Dei Génetrix Virgo.

Iesus Maríæ Fílius sit nobis clemens, et propítius.

Stella María maris succúrrat piíssima nobis.

Oret voce pia pro nobis Virgo María.

In omni tribulatióne et angústia subvéniat nobis Virgo María.

Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Reginá Angelórum.

Pater noster, etc.

Oratio

Deus, qui in corde beátæ Maríæ Vírginis dignum Sancti Spíritus habitáculum præparásti, concéde propítius ut, eiúsdem Vírginis intercessióne, tuæ gloriæ templum inveníri mereámur. Per Dóminum.

Vel:

Prótege, Dómine, fámulos tuos subsídiis pacis et beátæ Maríæ semper Vírginis patrocínii confidéntes a cunctis hóstibus redde secúros. Per Dóminum.

III

[SANCTA MARIA MATER GRATIÆ]**Ad Invitatorium**

Ant. Dei Genetrícis Maríæ benefícia recoléntes, iubilémus Deo salutári nostro.

Vel: Ave María, grátia plena, Dóminus tecum.

Psalmus invitatorius, ut in Ordinario.

Ad Officium lectionis**HYMNUS**

Beáta Dei génetrix,
nitor humáni géneris,
per quam de servis líberi
lucísque sumus filii;

María, virgo régia,
David stirpe progénita,
non tam patérna nóbilis
quam dignitaté súbolis,

Tu nos, avúlso véteri,
complánta novo gérmini;
per te sit genus hóminum
regále sacerdótium.

Tu nos culpárūm néxibus
sacris absólve prémibüs;
tua proméntes mérita
ad cæli transfer præmia.

Sit Trinitáti glória,
o Virgo nobilíssima,
quæ te suórum múnérum
thesáurum dat magníficum.

Antiphonæ, psalmi, versus et lectio prior cum suo responsorio, de sabbato currente.

LECTIO ALTERA [**]

Ex Homilía Nicolái Cabásilæ presbýteri in Dormitionem Deíparæ

(Nn. 12-13: ed. M. Jugie, Patrologia Orientalis 19, 508-509)

*Oportebat Virginem Filii sóciam esse in omnibus
quæ ad providentiam spectabant*

Oportébat Vírginem Fíllií sóciam esse in ómnibus quæ ad providéntiam quæ circa nos erat, spectábant. Et quemádmodum carnem et sanguinem illi comunicávit, vicissímque benefíciorum illíus párticeps fuit, eódem modo et dolórum ómnium et afflictiónis. Et ille quidem in cruce vinctus, lánceam in látere accépit, huius vero cor gládius pertransívit, sicut divínus prædíxit Símeon.

Ita prima símili confórmis evásit in morte Salvatóris, et ídeo étiam resurrectiōnis, ante omnes, párticeps fuit. Quandóquidem enim Fíllií, qui inférni tyránnidem evréterat atque resurréxerat, cum visióne tum salutatiōne frúita est, et in cælum ascendéntem,

donec lícuit, comitáta est, atque, postquam ille discessit, apóstolis ceterisque Salvatóris sodálibus, loco illius constitúta est, benefíciis adíciens, quibus commúnem donávit natúram, deféctum Christi, perféctius quam quílibet álius, adímplens. Cuínam enim pótius quam Matri tália congruébant?

Porro oportébat sanctíssimam hanc ániam a sacratíssimo illo córpore solvi. Sólvitur quidem, et cum ánima Fílii, cum primo lúmine secúndum lumen, coniúncta est. Corpus vero, paulíspēr in terra morátum, et ipsum commigrávit. Oportébat enim illud per omnes incédere vias, per quas Salvátor transívit, et vivéntibus splendére et mórtuis, et in ómnibus sanctificáre natúram, et rursus cóngruum locum recípere. Unde suscépit quidem sepúlchrum, excépit vero cælum novam terram illam, corpus spíritale, vitæ nostræ thesáurum, ángelis gloriósius, archángelis sánctius. Et restitútus est Regi thronus, vitæ ligno paradísus, luci orbis, fructui arbor, Fílio Mater; génere namque in ómnibus congruébat.

Quisnam, o Beáta, sermo suffíciet ad celebrándam tuam iustítiam, ad Salvatóris erga te, ad tua erga univérsum hóminum genus benefícia prædicánda? Neque si quis linguas hóminum loquerétur et angelorum, ut díceret Paulus. Mihi vidétur ætérnæ felicitatis iustis repósitæ et hanc esse partem, videlicet tua bene et ut decet cum scire tum dícere: Hæc namque óculus non vidi, neque auris audívit; quæ neque mundus ferre potest, secúndum magnum Ioánnem. Illi theátro soli tua mirabília cóngruunt, in quo novum cælum et nova terra consístunt, ubi sol est iustitiæ, qui neque præcedit, neque subséquitur ténebras. Tuórum vero præco, ipse Salvátor, plausóres autem, ángeli.

RESPONSORIUM

Cf. Lc 1, 45

R. Beáta es, Virgo María, Dei Génetrix, quæ credísti Dómino: perfécta sunt in te quæ dicta sunt

tibi: ecce exaltáta es super choros Angelórum. * Intercéde pro nobis ad Dóminum Iesum Christum.

V. Benedícta et venerábilis es, Virgo María, quæ sine tactu pudoris invénta es Mater Salvatóris. * Intercéde.

Vel alia:

Ex Sermónibus fratris Ioánnis Tauler presbýteri in Nativitáte Dómini

(*Sermo I, in Nativitate Domini: ed. Pannelli, Coloniæ-Maceratæ 1697, pp. 43-44*)

*Maria erat corporalis et spiritalis unigeniti
Filii Dei mater*

Unigénitus Dei Fílius de Matre sua natus, ómnium nostrum frater efféctus est: qui in æternitatē sine matre, in témpore vero sine patre génitus est. Nimírum Augustíni senténtia est, gloriósam Vírginem multo inde feliciórem fuísse, quod Deum spirituáliter, quam quod eúndem corporáliter pepérerit. Unde si quis exóptat nativitátem hanc ita in sua áнима spirituáliter ac felíciter agi, sicut in Mariæ áнима acta fuit, observándæ illi proprietátes sunt, quæ beátæ et gloriósæ Vírgini ínerant, quæ et corporális et spiritális unigéniti Fílli Dei mater erat.

Ipsa profécto virgo puríssima castissimáque, immo et desponsáta fuit, et præter hæc étiam inclúsa et abstrácta ab ómnibus, quando ab Angelo est salutáta. Ita et spiritálem Christi matrem, puríssimam simul atque castíssimam vírginem esse opórtet. Quæ tamen si ab hac quandóque castitaté excidit, saltem nunc revertátur, et sic íterum pura atque virgínea efficiétur. Virgo namque signíficat eam, quæ foris quidem infecúnda est, intus autem copiosíssimos prodúcit fructus. Atque hoc modo nostra quoque hæc, de qua ágimus, virgo sensus suos exterióres occlúdet, nec multum foris negótii habébit, dum parum

hinc utilitatis referre licet, ad gloriósae vírginis exémplum, quae non nisi divína ac cælestia meditabatur. Intus vero úberes habébit fructus, ut Prophéta ait: *Omnis glória eius filiae regis ab intus.* Ad hæc étiam abstráctam ducet vitam, ut videlicet omnes mores, sensus, gestus, verbáque sua ómnia intro convértat, magnos proinde copiosóisque productúra fructus, immo et Deum ipsum, Dei Fílium, Dei Verbum, quod est ómnia et cointinet univérsa in se.

María quoque, ut dictum est, desponsáta fuit. Ita sane et hæc spiritális Christi mater, soli Deo Creatóri ómnium desponsáta atque devicta erit, et ab ómnibus creatúris solúta, apostólico instrúcta sermóne: mutabilémque voluntátem suam in incommutábilem Dei proíciat voluntátem, ut suam ille ádiuvet infirmitátem.

Insuper et inclusa erat Virgo María. Ita et hæc Dei sponsa inclusa esse débēbit, si hanc intra se nativitátem veráciter felicitérque volet experíri: illóque tempore non solum ab extériori discúrsu, qui nonníhil deféctus habére vidétur, sed étiam ab extérrna sensualique virtútum exercitatióne abstinébit, et quiétem ac siléntium quoddam intra se fáciat, seséque intus reclúdet, natúræ ac sénsibus occultábit, furábitur, subtrahétque ac intra seípsam siléntium, pacem intérnam, quiétem, pausámque effíciat; de quibus in próximo sequénti Domínica die ita cantábitur: *Dum médium siléntium tenérent ómnia, et nox in suo cursu médium iter habéret, omnípotens Sermo tuus, Dómine, de cælis, a regálibus sédibus venit:* hoc est, Verbum ætérrnum a corde patérno. In hoc médio siléntio, ubi ómnia in summo quodam siléntio sunt, ubi verum est siléntium, veráque tranquíllitas, Verbum istud perfécte veracitérque audítur. Si enim loqui Deus débeat, homo síleat necésse est: si Deus íngredi, cuncta cédere et exíre opórtet. Inde est, quod Dómino adhuc in infántia Ægyptum

subintrante cuncta illius pátriæ idóla corruérunt. Hæc idóla sunt quæcúmque nos a vero ac immediáto ætérnæ huius nativitatis ingrèssu præpèdiunt, quámlibet illa bona sanctaque videántur.

[Iesus ait: *Gladium veni mittere in terram*, quo scilicet amputéntur ómnia, quæ hómini aliqua consanguinitate iungúntur, pater, mater, frater, soror et cétera. *Inimici quippe nostri, doméstici nostri sunt*, ut idem inquit, qui divérsas in nos imágines addúcunt, hoc intra nos Verbum occultántes, quamvis ipsum nobis pénitus non áuferant eripiántque. Dénique licet ista quies non possit esse perpétua, spirítalis tamen huius partus mater médium hoc siléntium in quandam consuetudinem tráhere debébit, ut ex ipsa consuetudine tandem hábitus nascátur. Quod enim bene exercitato facíllimum est, id inexercitato impossibile esse vidétur. Usus enim facit artem.

Præstet nobis omnípotens Deus, ut omnes ita huic intra nos nativitati locum tribuámus et quiétem, ut vere spiritáles Dei matres efficiámur. Amen.]

RESPONSORIUM

R. Gaude, María Virgo, cunctas hæreses sola interemísti, quæ Gabréli Archángeli dictis credidisti: * Dum Virgo Deum et hóminem genuísti, et post partum Virgo invioláta permansísti.

V. Gabrélem Archángelum scimus divínitus te esse affátum: úterum tuum de Spíritu Sancto crédimus imprægnátum: erubéscat infélix ille qui dicit Christum ex Ioseph sémine esse natum. * Dum Virgo.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

Ad Laudes matutinas

HYMNUS

Quæ caritatis fúlgidum
es astrum, Virgo, súperis,
spei nobis mortálibus
fons vivax es et prófluus.

Sic vales, celsa Dómina,
in Nati cor piíssimi,
ut qui fidénter póstulat,
per te secúrus ímpetret.

Opem tua benígnitas
non solum fert poscéntibus,
sed et libénter sáepius
precántum vota právenit.

In te misericórdia,
in te magníficéntia;
tu bonitátis cúmulas
quicquid créata póssident.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
qui veste te mirábili
circumdedérunt grátiæ.

PSALMODIA

Ant. 1 Ave María, grátia plena, Dóminus tecum:
benedícta tu in muliéribus.

Hæ antiphonæ propriæ ad libitum adhiberi possunt
cum psalmodia de sabbato.

Ant. 2 Ne tímeas María, ait Angelus ad Vírginem:
invenísti grátiam apud Dóminum.

Ant. 3 Benedícta fília tu a Dómino, quia per te
fructum vitæ communicávimus.

LECTIO BREVIS

Sir 24, 23-26

Ego quasi vitis germinávi grátiam, et flores mei
fructus honóris et honestátis. Ego mater pulchræ
dilectionis et timórís et agnitionis et sanctæ spei.
In me grátia omnis viæ et veritátis, in me omnis
spes vitæ et virtútis. Transíte ad me omnes, qui
concupíscitis me, et a generatióibus meis implémini.

RESPONSORIUM BREVE

R. Ora pro nobis * Sancta Dei Génetrix. Ora.

V. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi. *

Sancta. Glória Patri. Ora pro nobis.

Vel alia:

Gal 3, 26-27; 4, 19

Omnes fílii Dei estis per fidem in Christo Iesu. Quicúmque enim in Christo baptizáti estis, Christum induístis. Filíoli mei, quos íterum partúrio, donec formétur Christus in vobis!

RESPONSORIUM BREVE

R. Per te salútem hauriámus, * Virgo María. Per te.

V. Ex vulnéribus Christi. * Virgo María. Glória Patri. Per te.

Ad Benedictus, ant. O beáta Virgo María, tu grátiæ Mater, tu spes mundi, exáudi nos fílios tuos clamántes ad te.

Vel: Tempore per annum post Nativitatem: O admiráble commércium! Créator géneris humáni, animátum corpus sumens, de Vírgine nasci dignátus est: et procédens homo sine sémine, largítus est nobis suam Deitátem.

PRECES

Salvatórem nostrum celebrántes, qui ex María Vírgine nasci dignátus est, cum fidúcia illi dicámus:
Intercédat pro nobis mater tua, Dómine.

O sol iustítiae, quem immaculáta Virgo ut lucens auróra præcéssit,
— tríbue ut in lúmine visitatiónis tuæ semper ambulémus.

Verbum ætérnūm, quod Maríam habitatiōnis tuæ
arcam incorruptibilem elegisti,

— líbera nos a corruptiōne peccati.

Salvátor noster, qui iuxta crucem matrem tuam
habuisti,

— præsta ut, ipsa intercedente, communicantes tuis
passiōnibus gaudeámus.

Benignissime Iesu, qui pendens in cruce, Maríam
Ioánni matrem dedisti,

— da nobis ita vívere ut eius filii agnoscámur.

Pater noster, etc.

Oratio

Deus, qui salútis ætérnæ, beátæ Maríæ virginitati fecúnda, humáno géneri præmia præstítisti, tríbue quæsumus, ut ipsam pro nobis intercédere sentiámus, per quam merúimus auctórem vitæ suscipere, Dóminum nostrum Iesum Christum Fílium tuum. Qui tecum.

Vel:

Deus, qui beátam Vírginem Maríam, per líberam tuæ voluntati obediéntiam, Unigéniti tui matrem eiúsque sóciam in ópere redemptiōnis esse voluisti, illius nobis intercessiōne concéde, ita nos fide, spe et caritatē profícere ut ímpigre Ecclésiæ múneri cooperári valeámus. Per Dóminum.

IV

[SANCTA MARIA MATER MISERICORDIÆ]

Ad Invitatorium

Ant. Christum Regem misericórdiæ, natum ex María Vírgine, veníte, adorémus.

Vel: Christum Dóminum, qui sibi Matrem in redemptióne sociávit, veníte, adorémus.

Psalmus invitatorius, ut in Ordinario.

Ad Officium lectionis**HYMNUS**

María, quæ mortálium
preces amánter éxciplis,
rogámus ecce súpplices,
nobis adésto pérpetim.

Adésto, si nos críminum
caténa stringit hórrida;
cito resólve cómpedes
quæ corda culpis illigant.

Succúrre, si nos sáculi
fallax imágó péllicit,
ne mens salútis trámitem,
oblíta cæli, déserat.

Succúrre, si vel córpori
advérsa sors impéndeat;
fac sint quiéta témpora,
ætérnitas dum lúceat.

Tuis et esto filiis
tutéla mortis témpore,
ut, te iuvánte, cónsequi
perénne detur præmium.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
qui veste te mirábili
circumdedérunt grátiæ.

Vel hymnus Ave, maris stella ut in Liturgia Horarum (III, 1356; IV, 1340).

Antiphonæ, psalmi, versus et lectio prior cum suo responsorio, de sabbato currente.

LECTIO ALTERA [**]

Ex Meditatióibus fratris Ludovíci Chardon presbýteri, De Passióne Dómini nostri Iesu Christi

(Médiations sur la Passion de Notre Seigneur Jésus Christ, pour tous les jours de l'année, Paris 1665², n. 346, p. 434 et n. 347, p. 435)

Maria sociam se præbuit ad salutis nostræ consummationem

Summam vero sui ipsius abnegatióinem Maríam habére oportébat, ita ut a Fílio suo separári ferret illum ófferens sacrificium pro redemptiōne hóminum. Vita enim Iesu illi non tam dilécta fuit quam salus nostra, quasi diceret: « Moriátur Fílius meus ut peccátor vivat! » Qua re a María plus quam Fílium amátos nos dicere póssumus etsi, absolúte, ipsum semper plus quam nos amáret; nihilominus comprobávit María se pro nobis nihil maius fádere potuísse quam quod fecit: etsi nos maióre prosequerétur caritaté illa quam Fílio suo testificári oportéret. Mérita Filii caritátem Matris excédunt, nostra autem sine modo caritáti Maríæ erga nos cedunt. Fílium suum María minus díligit quam ipse díligi proméreat, nos autem magis amat quam promerére valeámus.

Cupiébat María mori una cum dilécto Fílio suo in cruce ut, vitæ suæ dono ac sanguinis effusióne, ipsa sóciam se præbéret ad salútis nostræ consum-

matiónem, si Deo ita placuisset: *stabat enim iuxta crucem Iesu autem ad hómines rediméndos adiutorio non egébat: una enim hóstia in cruce pro mundi peccátis obláta, ipse esse voluit. Deus meus! quantum res a figúra differt! Abraham cum fílio suo Isaac vivo descéndit sed, Dei iussu, pro fílio aríetem córnibus inter vepres hæréntem cæcidit.* María autem de Calvário recédit postquam Fílium mori vidi. Státuit enim Deus ut pro dilécto Fílio peccátor vivat, immo ut fílius Mariæ agnoscátur. O tristem permutatióñem! O durum commércium!

RESPONSORIUM**Cf. Sir 24, 23-24**

R. Ego quasi vitis fructificávi suavitátem odóris, *
Et flores mei fructus honóris et honestátis.

V. Ego mater pulchræ dilectionis et timoris et
agnitionis et sanctæ spei. * Et flores mei.

Vel alia:

Ex Constitutióne dogmática *Lumen géntium* Concílii Ecuménici Vaticáni secúndi de Ecclésia

(Nn. 60-63: AAS 57, 1965, pp. 62-64)

*In gratiæ œconomia maternitas Mariæ
indesinenter perdurat*

Unicus est Mediátor noster secúndum verba Apóstoli: *Unus enim Deus, unus et mediátor Dei et hóminum homo Christus Iesus, qui dedit redemptiō nem semetípsum pro ómnibus.* Mariæ autem matérnum munus erga hómines hanc Christi únicam mediationem nullo modo obscúrat nec mínuit, sed virtútem eius osténdit. Omnis enim salutáris beatæ Vírginis inflúxus in hómines non ex aliqua rei necessitaté, sed ex beneplácito divino exóritur et ex superabundántia meritórum Christi prófluit, eius mediationi innítitur, ab illa omnino depéndet, ex

eadémque totam virtútem haurit; uniónem autem immediátam credéntium cum Christo nullo modo impedit sed fovet.

Beáta Virgo, ab ætérho una cum divíni Verbi incarnatione tamquam Mater Dei prædestináta, divinæ Providéntiæ consílio, his in terris exstítit alma divíni Redemptoris Mater, singuláriter præ áliis generósa sócia, et húmilis ancilla Dómini. Christum concípiens, génerans, alens, in templo Patri sistens, Filióque suo in cruce moriénti compátiens, óperi Salvatóris singulári prorsus modo cooperáta est, obœdiéntia, fide, spe et flagránte caritáte, ad vitam animárum supernaturálem restaurándam. Quam ob causam mater nobis in órdine grátiæ exstítit.

Hæc autem in grátiæ œconomía matérnitas Máriae in desinénter perdúrat, inde a consénsu quem in Annuntiatióne fidéliter præbuit, quemque sub cruce incunctánter sustínuit, usque ad perpétuam ómnium electórum consummatiōnem. In cælis enim assúmpta salutíferum hoc munus non depósuit, sed multíplici intercessióne sua pergit in ætérnæ salútis donis nobis conciliándis. Matérrna sua caritáte de frátribus Fílli sui adhuc peregrinántibus necnon in periculis et angústiis versántibus curat, donec ad felicem pátriam perducántur. Propterea beáta Virgo in Ecclésia titulis Advocátæ, Auxiliatrícis, Adiutrícis, Mediatriúcis invocátur. Quod tamen ita intelligitur, ut dignitati et efficacitati Christi unius Mediatóris nihil déroget, nihil superáddat.

Nulla enim creatúra cum Verbo incarnáto ac Redemptóre connumerári umquam potest; sed sicut sacerdótium Christi váriis modis tum a ministris tum a fidéli pópulo participátur, et sicut una bónitas Dei in creatúris modis divérsis reáliter diffúnditur, ita étiam única mediáatio Redemptoris non exclúdit, sed súscitat váriam apud creatúras participátam ex único fonte cooperatiónen.

Tale autem munus subordinátum Máriae Ecclésia

profitéri non dūbitat, iūgiter experítur et fidélium cordi comméndat, ut hoc matérno fulti præsídio Mediatóri ac Salvatóri intímius adhærent.

[Beáta autem Virgo divinæ maternitatis dono et múnere, quo cum Fílio Redemptóre unítur, suísque singuláribus grátiis et munéribus, étiam cum Ecclésia íntime coniúngitur: Deípara est Ecclésiæ typus, ut iam docébat S. Ambrósius, in órdine scílicet fídei, caritatis et perféctæ cum Christo uniónis. In mystério enim Ecclésiæ, quæ et ipsa iure mater vocátur et virgo, beáta Virgo María præcéssit, eminénter et singuláriter tum vírginis tum matris exémplar præbens. Credens enim et obcediens, ipsum Fílium Patris in terris génuit, et quidem viri nescia, Spíritu Sancto obumbráta, tamquam nova Heva, non serpénti antíquo, sed Dei núnctio præstans fidem, nullo dúbio adulterátam. Fílium autem péperit, quem Deus pósuit primogénitum in multis frátribus, fidélibus nempe, ad quos gignéndos et educándos matérno amóre cooperátur.]

RESPONSORIUM

Cf. Lc 1, 42

R. Sancta et immaculáta vírginitas, quibus te láudibus éfferam, nescio: * Quia quem cæli cápere non pótérant, tuo grémio contulísti.

V. Benedícta tu in muliéribus, et benedíctus fructus ventris tui. * Quia.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

Ad Laudes matutinas

HYMNUS

Veni, præcélса Dómina;
María, tu nos vísita,
quæ iam cognátæ dómui
tantum portásti gáudii.

Veni, iuvámen sǽculi,
sordes aufer piáculi,
ac visitándo pópulum
pœnæ tolle perículum.

Veni, stella, lux márium,
infúnde pacis rádium:
rege quodcúmque dévium,
da vitam innocéntium.

Veni, precámur, vísites
nobísque vires róbores
virtúte sacri ímpetus,
ne fluctuétur ánimus.

Veni, virga regálium,
reduc fluctus errántium
ad unitátem fídei,
in qua salvántur cælici.

Veni, tecúmque Fílium
laudémus in perpétuum,
cum Patre et Sancto Spíritu,
qui nobis dent auxílum.

Vel hymnus Salve, mater misericórdiæ, ut in Liturgia Horarum (IV, 1279), vel supra, 195.

PSALMODIA

Ant. 1 Cum essem párvula plácui Altíssimo et de meis viscéribus génu Deum et hóminem.

Hæ antiphonæ propriæ ad libitum adhiberi possunt cum psalmodia de sabbato.

Ant. 2 Benedícite Dómino in ópere suo, quia índuit Mariám vestiméntis salútis, et induménto iustítiae circúmdedit eam.

Ant. 3 Corde et ánimo Christo canámus glóriam, in hac sacra commemoratione præcélsæ Genetrícis Dei Mariæ.

LECTIO BREVIS

Hebr 4, 14-16

Habéntes ergo pontíficem magnum, qui penetrávit cælos, Iesum Fílium Dei, teneámus confessiónem; non enim habémus pontíficem, qui non possit cómpati infirmitátibus nostris, tentátum autem per ómnia secúndum similitúdinem absque peccáto. Adeámus ergo cum fidúcia ad thronum grátiæ, ut misericórdiam consequámur et grátiam inveniámus in auxílium opportúnum.

RESPONSORIUM BREVE

R. Sancta María, Mater Christi, * Audi rogántes sérvulos. Sancta.

V. Et impetrátam nobis cælitus tu defer indulgentiam. * Audi. Glória Patri. Sancta.

Ad Benedictus, ant. Benedícta fília tu a Dómino, quia per te fructum vitæ communicávimus.

Vel: Matérnitas tua, Dei Génetrix Virgo, gáudium annuntiávit univérso mundo, ex te enim ortus est Sol iustitiæ, Christus Deus noster: qui solvens maledictiōnem dedit benedictiōnem, et confúndens mortem donávit nobis vitam sempitérnam.

PRECES

Christum Dóminum Salvatórem nostrum celebrémus, qui ex María Vírgine nasci dignátus est, et fiduciáliter exorémus dicéntes: *Kýrie, éléison.*

Per Maríam Vírginem iuxta crucem tecum compatiéntem,

— fac ut pie amantérque Passiónem tuam vivificántem contemplémur.

Per Maríam Vírginem spe secúram in die sepultúræ tuæ,

— doce nos ut vigilémus, tuum advéntum exspectántes.

- Per Mariam Vírginem gáudio lætántem in Resurrecione tua,
 — adáuge nobis fidem, Salvátor noster, et salva nos.
- Per Mariam Vírginem in corde Ecclésiæ cum siléntio præséntem,
 — Spíritus Sanctus tuus nos inhábitet repleátque.
- Pater noster, etc.

Oratio

Dómine Iesu, qui gloriósam Matrem tuam nominári Mariam voluísti, concéde quásumus, ut qui dulce Maríæ nomen implórant, perpétuum séntiant suæ benedictiónis auxílium. Qui vivis.

Vel:

Fidélis et misericors Deus, qui Prædicatórum Ordinem singulári beátæ Maríæ Vírginis patrocínio commíttere voluísti, præsta quásumus, ut sicut ipsa in præsénti, vita dulcédo et spes nostra exstat, ita Fílium tuum in éxitu nobis misericórditer osténdat. Qui tecum.

V

[SANCTA MARIA REGINA APOSTOLORUM]

Ad Invitatorium

Ant. Redemptórem nostrum qui Beátam Vírginem mystério pascháli íntime sociávit, veníte, adorémus, allelúa.

Vel: Salvatórem mundi qui in humánæ salútis ópere Mariam et Ecclésiam sibi sociávit, veníte, adorémus.

Psalmus invitatorius, ut in Ordinario.

Ad Officium lectionis**HYMNUS**

Véniens, mater íclita,
cum Sancti dono Spíritus,
nos ut Ioánnem vísita
in huius carnis sédibus.

Procéde, portans párvulum,
ut mundus possit crédere
et tuæ laudis titulum
omnes sciant extóllere.

Salúta nunc Ecclésiam,
ut tuam vocem áudiens
exsúrgat in lætitia,
advéntum Christi sétiens.

María, levans óculos,
vide credéntes pópulos:
te quærunt piis méntibus,
his opem feres ómnibus.

O veræ spes lætítiæ,
nostræ portus misériæ,
nos iunge cæli cùriæ
ornátos stola glóriæ.

Tecum, Virgo, magnificat
ánima nostra Dóminum,
qui laude te nobilitat
et hóminum et cælitum.

Vel hymnus María quæ mortálium, 614 vel Ave, Virgo gratiosa, 597.

Antiphonæ, psalmi, versus et lectio prior cum suo responsorio, de sabbato currente.

LECTIO ALTERA []**

Ex Epístolis sanctæ Catharínæ Senénsis vírginis

(Lett. 117: ed. P. Misciattelli, II, Firenze 1970, pp. 184-185;
Lett. 118, II, p. 187; Lett. 240, IV, pp. 31-32)

*Cum Maria dulcissima Matre Regina Apostolorum
consentite*

Ego, Catharína, vobis scribo, ita vos vidére cùpiens indútos divinæ caritatis igne ut qualemcùmque pœnam et cruciátus, famem ac sitim, persecutiórem et iniúrias, contumélias, mærórem et quidque áliud vera patiéntia ferátis.

Nobis expedit ut, pro Dei honóre, quod Apóstoli fecérunt hoc faciámus: qui, Spíritu Sancto accépto, inter se discessérunt, relinquéntes quidem et ipsam dulcem Matrem Maríam. Quamvis insímul esse ipsos máxime delectaréatur, próprium reliquérint diléctum ut Dei honórem animarúmque salútem quárerent.

Cum María dulcíssima Matre consentíte, quæ, ut discípuli dulcis Fílii sui vestígia sequéntes Dei honórem ac salútem animárum quárerent, illos a se discédere sinit quos summópere diligébat, ipsa sola manens velut hospes et peregrína. Discípuli autem etiámsi illam præter modum ament, gaudéntes tam discédunt omnem pœnam sustinéntes pro Dei honóre; tyránnos ádeunt multásque persecutiónes patiúntur. Quod si ex iis quæsiéritis: «Quare tanto gáudio ómnia patímini et a María discéditis?», respondébunt: «Quia perdídimus nos et amóre honóris Dei salutísque animárum capti sumus». Ut ita faciátis volo.

Discátis volo ex illa dulci Matre María quæ, pro Dei honóre et ómnium nostrum salúte, nobis Fílium suum óbtulit super lignum Crucis occísum. Manens autem María sola, post Iesu Christi in cælum Ascensiómem cum discípulis sanctis mansit: quamvis María ac discípuli magno gáudio afficeréntur, discédere vero mæróri esset, áttamen ad glóriam et laudem Fílii sui ac salútem ómnia nostrum, María eos discédere sinit. Pótius quidem illórum discéssus moléstiam éligit quam commoratiónis lœtitiam, tantum amóre impúlsa erga honórem Dei ac salútem nostram. Ex ipsa ergo volo ut et vos discátis.

RESPONSORIUM

R. Advénit ignis divínus, non combúrens sed illúminans, non consúmens sed lucens, et invénit corda discipulórum receptácula munda: * Et tríbuit eis charísmatum dona, allelúa, allelúa.

V. Invénit eos concórdes caritáte, et illustrávit eos inúndans divítias Deitátis. * Et tríbuit.

Vel alia:

Ex Sermónibus sancti Vincéntii Ferrer presbýteri
(*Sermo 1, de dominica et in die sancto Paschæ:*
ed. Diaz, Antuerpiæ 1570, pp. 5-6)

*In sua resurrectione Christus apparuit primo
Virginī Mariæ*

Christus exívit de monuménto sine eius apertúra, quemádmodum natus fuit de vírgine sine virginitátis fractúra: et stans supra sepúlchrum osténdit suum corpus gloriósum, vúlnera et plagas ómnibus sanctis pátribus, qui génibus flexis adorándo dixérunt: « Glória tibi, Dómine, qui surrexísti a mórtuis, cum Patre et Sancto Spíritu ». Ecce primus punctus huius benedictæ resurrectiōnis Iesu Christi hódie factæ. Dico secúndo, quod est demonstráta gratióse singuláriter Vírgini Mariæ. Conclúsio est plúrium theologórum dicéntium quod Christus in sua resurrectiōne primo appáruit Vírgini Mariæ suæ Matri. Hoc exprésse dicit Ambrósius in libro *De virginibus*: « María resurrectiōnem Christi vedit et prima vedit ». Sed Evangelistæ non curant hic pónere testes indubitátos, quia testimónium Matris pro Fílli favóre posset calumniári. Et quod primo appáruit Matri Vírgini, ad hoc credéndum cogit nos triplex rátio.

Prima, propter divínū præcéptum, quia in passióne Fílli super omnes álios fuit tribuláta, Christus ex speciáli privilégio pepércit Matri ut sine dolóre páreret et contra commúnem cursum natúræ. Item

ne sentíret dolóres in sua morte, qui excédunt omnes huius vitæ dolóres, ut dicit dóminus Albértus: « Finis ómnium terribílum est mors, quia áнима tota simul eradicátur ut arbor », sed omnes dolóres partus et mortis venérunt super eam in passióne Fílii sui. Cum ergo dicat Scriptúra: « Honóra patrem tuum et gémitus matris tuæ ne obliscáris », Chri-stus autem perfectíssime servávit legem de honora-tiōne paréntum, séquitur quod primo appáruit Matri, quæ præ áliis ómnibus fuit tribuláta.

Secúnda, propter fídei méritum. Nam pro certo habétur et osténditur satis clare ex textu quod témpore passiōnis Christi perdidérunt fidem christiánam omnes Apóstoli et discípuli totáliter; áliqui dubitánto an esset verus Deus et Messías, licet omnes reputárent eum sanctíssimum prophétam; sola Virgo María illo sábbato sancto invariabiliter crédidit, propter hoc defértur ei, ut quólibet sábbato fiat Offícium de ea in Ecclésia Dei. Cum ergo dicat Scrip-túra: « Appáret autem Dóminus eis, qui fidem habent in illum », vidétur hoc pro præmio mériti suæ fídei, quod primo ei appáreat.

Tértia, propter amóris intentiōnem. Nam certum est quod numquam fuit mater quæ tantum dilígeret Fílium suum sicut Virgo María Christum. Cum ergo ipse dixit, erit: *Qui diligit me diligétur a Patre meo, et ego diligam eum et manifestábo ei meípsum.* Ex his tribus ratiōníbus patet, quod primo appáruit Vírgini Matri, licet sancti Evangelístæ hoc exprésse táceant.

RESPONSORIUM

Cf. Io 20, 19

R. Surgens Iesus Dóminus noster et stans in mé-dio discipulórum suórum dixit: * Pax vobis, allelúa. Gavísi sunt discípuli, viso Dómino, allelúa.

V. Una ergo sabbatórum, cum fores essent clau-sæ, ubi erant discípuli congregáti, venit Iesus et stetit in médio et dixit eis. * Pax vobis.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

Ad Laudes matutinas

HYMNUS

Rerum suprémo in vértice
regína, Virgo, sísteris,
exuberánte ómnium
ditáta pulchritúdine.

Princeps opus tu cétera
inter créata prænites,
prædestináta Fílium,
qui prótulit te, gignere.

Ut Christus alta ab árbore
rex purpurátus sanguine,
sic passiónis párticeps
tu mater es vivéntium.

Tantis decóra láudibus,
ad nos ovántes résponce,
tibique sume grátulans
quod fúndimus præcónium.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
qui veste te mirábili
circumdedérunt gratiæ.

Vel hymnus O gloriósa Dómina, 594, vel Quæ cari-tatis fúlgidum, 610.

PSALMODIA

Ant. 1 Candor est lucis ætérnæ et spéculum sine
mácula.

**Hæ antiphonæ propriæ ad libitum adhiberi possunt
cum psalmodia de sabbato.**

Ant. 2 Præclára salútis auróra, ex te, Virgo Ma-
ría, exívit Sol iustitiæ, qui visitávit nos óriens ex alto.

Ant. 3 Recordáre, Virgo Mater Dei, dum stéteris
in conspéctu Dómini, ut loquáris pro nobis bona,
allelúia.

LECTIO BREVIS**Cf. Act 1, 11b. 12. 13a. 14**

Postquam assúmptus est Iesus in cælum, revérsi
sunt Apóstoli in Ierúsalem a monte, qui vocátur Oli-
véti, qui est iuxta Ierúsalem sábbati habens iter.
Et cum introíssent, in cenáculum ascendérunt, ubi
manébant. Omnes erant perseverántes unanímiter in
oratióne cum muliéribus et María matre Iesu et
frátribus eius.

RESPONSORIUM BREVE

R. Elégit eam Deus, * Et præelégit eam. Elégit.
y. Et habitáre eam facit in tabernáculo suo. *
Et præelégit eam. Glória Patri. Elégit.

Ad Benedictus, ant. Beáta Dei Génetrix María,
Virgo perpétua, templum Dómini, sacrárium Spíritus
Sancti, tu sola sine exémplo placuísti Dómino nostro
Iesu Christo.

Vel: Speciosa facta est et suávis in delíciis virgi-
nitatis sancta Dei Génetrix; quam vidéntes filiæ Sion
vernántem in flóribus rosárum et líliis convállium
beatíssimam prædicavérunt et regínæ laudavérunt
eam.

PRECES

Fiduciáliter exorémus Maríam Dei Genetrixem et
Ecclésiæ Matrem, Apostólorum Regínam, ut ipsa
pro nobis intercédat. Cum illa, ígitur, unanímiter
ad Dóminum accedámus deprecántes:

Fac ut verbo tuo corda nostra semper aperiámus.

Dómine noster, qui ex María Vírgine
carnem súmere dignátus es,
— corda nostra castifica ut te recipere mereámur.

Qui Maríam Ecclésiæ matrem donásti,

— Spíritu Sancto tuo nos sanctífica, ut digni fámuli
tui efficiámur.

Qui in cruce móriens, mystérium salútis perfecísti,

— propter resurrectiónem tuam in glóriam nos in-
trodúcere dignérис.

Ecclésia tua laudat te Dóminum omnipoténtem,

— quia fuísti mórtuus et vivis in sácula sáculórum.

Pater noster, etc.

Oratio

Corda famulórum tuórum, Dómine, sanctæ Dei
Genetrícis intercessióne, illúmina Spíritus Sancti
grátia; ignítum eis elóquium dona, et iis qui tuum
prædicant verbum largíre virtútis augmémentum. Per
Dóminum.

Vel:

Deus, qui omnes hómines vis salvos fíeri et ad
agnitiónem veritátis veníre, résponce messem tuam
multam et operários in eam mitte dignánte, ut
omni creatúræ Evangélium prædicétur, et plebs tua,
verbo vitæ congregáta et sacramentórum virtúte
suffúlta, in via salútis et caritatis procédat. Per
Dóminum.